

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulat de 2 ori, si Fóie una data pe sepmestana, ad. Mercurea si Sambet'a. — Pretiul loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austri. in laintrulu monarchiei. Pentru tieri straine 15 f. po unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la tóte postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 40.

Brasovu, 16. Maiu 1861.

Anulu XXIV.

Cuventulu lui Franciscu Deák, rostitu in cas'a deputatilor in 13. Maiu 1861 *).

(Finea din Nr. tr.)

Acésta (cuprinsulu proiectului de adresa) este aceea ce doresc eu a se dice in prim'a nostra adresa. Acuma trecu la intrebatiunea: Cui se le spuhemu noi tóte acestea? Opiniunea mea in acésta privintia este, ca noi aceea ce trebuie si ce voim se dicem, se o spunem catra acela, carele a conchiamatu diet'a si fara a carui invointia noi acum nu neamu putea consultá aici; acelua carele se afla de facto in puterea regésca, Maiestatii Sale lui Franciscu Iosif. Déca cineva créde, cumea noi nu neamu adunatu in urmarea conchiamarei regesci, ci pentruca din scrisorile conchiamatore amu afilat, ca convenirea nostra nu va si impedeceata prin forța, atunci acela dupa a mea parere se afla in ratacire. O dieta ungurésca nici odata nu se aduna de sine, ci pe aceea totudeuna o conchiamava regele séu acela pe care legea la investitu cu dreptulu acesta. In anulu 1790 cu oca-siunea redigerei diplomei inaugurate comisiunea tierii insarcinata cu acésta propusese a se pune in diploma: ca diet'a se se adune totu la alu treilea anu in prim'a de Maiu la Pest'a si fara a mai fi conchiamata; ci proiectulu acesta fu respinsu tocma de catra staturile tie-rei, din cauza ca aceleasi conchiamarea dietei o tiene de dreptu alu corónei.

Articolul 4 din 1848 inca dispune, ca diet'a care este a se tiené in fiecare anu la Pest'a se sia conchiamata de catra Maiestatea Sa. Au fostu ce e dreptu in timpurile mai vechi a le istoriei nostra adunari si fara conchiamare, in care s'au desbatutu si hotaritudo ne a faceri publice, natiunea insa nu lea recunoscetu că diete, conclusene loru nu lea privitudo ne legi, ba inca adunari de acestea au lasatu uneori si suveniri triste in urm'a loru.

Potestatea ce esista de facto, delaturandu inainte cu 12 ani constituionea nostra, a introdusu si in Ungaria sistem'a de regiu absolutu. Dupa o esperiintia amara de 12 ani, aceeasi se convinse despre stangaci'a sistemei sale si apucă pe calea constitutionala, totuoi dens'a restaurarea constitutionalismului o legă de óresicare condi-tiuni. Noi conditiunile nu leamu priimitu, amu ocupatu inse atunci indata acelu terenu, carele ni s'a deschis in sfer'a constitutionalismului si amu cerutu adunarea tieriei, că anteiu postulatu alu constitutionalismului. Noi nu amu pretinsu, că representantii natiunii se nu fia impedeceati de a se aduná, ci amu cerutu, că se se conchiamae diet'a.

Candu dupa cateva luni diet'a s'a conchiamatu, cercurile alegatoare care ne alesera de representanti, nu au disu: „Acum nu mai esista pedecea de facto, carea se impedece adunarea, adunative; consultati-ve!“ ci ne tramsisa deadreptulu la acea dieta, carea pe 2. Aprile s'a conchiamatu in numele domnitorului. Noi ne adunaramu, si amu voi se lucramu că dieta, vedem insa ca nu suntemu intregiti, pentru ca nu sunt conchiamati toti aceia, a caroru conchiamare este dictata de legi. Asia catra cine se spunem noii, cumea aceast'a este nelegiuire, dela cine se pretindem conchiamarea dictata de legi a celor nechia-mati si re'ntregirea dietei? Fara indoieala dela acela carele nea conchiamatu pe noi si a lipsit uocia a couciamá pe aceia; pe acela, carele singuru are potestatea in fapta de a implini lips'a chiamandu'i acuma, pe acela, fara a carui chiamare noi inca nu amu si adonati si aceia inca mai ca nu s'aru potea aduná.

Noi aflam a si de trebuintia că se ne ridicam uocia iu contra lovirii asupra independentiei nostra constitutionala si se dechiaramu, cumea noi la senatulu imperiului nu vomu luá parte, aflam de trebuintia a o spune, cumea regele Ungariei numai prin coronare ajunge fie rege legalu, eara coronarea isi are conditiunile sale, care mai an-taiu trebuie se se impiinesca neaparatu. Noi voim se dechiaramu, cumea insintiarea regimului parlamentaru, a ministeriului responsabilu, restaurarea perfecta a legilor nostra de dreptu publicu suspinse sunt conditiuni că acelea, fara care noi nu ne potem lasá la invioielii mai de parte. — Si catra cine se le spunem noii tóte acestea? Fara indoieala catra acea potestate, carea esista in fapta, carea lovi in inde-pendint'a nostra constitutionala atunci, candu cele mai esentiale dre-

turi constitutionale a voitul se le tréca la senatulu imperiului. Acelui, carele nea suspinsu legile fundamentale si le tiene suspinse; carele nici pana astazi nu a voitul a ne re'nsintia ministeriulu responsabilu; acelui carele se tru are puterea in fapta de a implini tóte aceste postulate ale constitu... alui.

Cunóscemu si simtimu cumea ne aflam in pusetiune abnorma. Natiunea doresce a se desfasurá din acésta stare abnorma pe calea pacii, si despre tóte acestea ne vaieram numai noi catra noi; déca insa cu acela care singuru e in stare de a prefase acésta pusetiune abnorma in legala, nici vomu sta de vorba, si nu vomu cercá nici macara putintia de a incepe o invioela de pace, atunci, eu credu asia, ca nu vomu lucrá in interesulu patriei.

Cunoscu eu bine acea obiectiune a unora, oumea dupace Maiestatea Sa Ferdinandu V. in a. 1848 Dec. 2 abdicase numai dela corón'a imperatului austriacu si in documentulu de abdicatiune Ungaria nu este memorata separatu, abdicatiunea acésta nepotenduse intinde asupra Ungariei, Maiestatea Sa Franciscu Iosifu cu privire la tronulu Ungariei inca nu este adeveratu clironomu alu corónei si prin urmare tiér'a nu se poate pune cu densulu prin adresa in atingere nemidiloci.

Déca ar'fi in interesulu nostru, ea pusetiunea se nu ingreunam prin incurcaturi noua, acésta o amu potea face usioru pe terenul acesta si pe unu timpu órecare, pentru ca ce e dreptu, abdicatiunea privita din punctu de vedere ungurescu, in form'a sa e defectuosa. Ci noi se cercetam fara patima: că ce scopu, ce folosu ne ajunge noi in privint'a patriei, déca pentru acea lipsa de forma vomu face că ori ce apropiere de potestatea actuala se ne sia preste pu-tintia?

Ea credo asia, cumea nu se va indoii nimini, ca atunci candu Maiestatea Sa Ferdinandu V. abdicá corón'a austriaca, cu aceea deodata a voitul se abdice si corón'a Ungariei; atat'a inca e afara de indoieala ca acestu scopu alu seu in privint'a Ungariei inca la implinitu, si nu credu ca cineva tiene a si cu potintia, că Ferdinandu V. se reocupe tronulu Ungariei. Apoi sanctiunea pragmatica cu privintia la corón'a Ungariei a deschisu clironomi'a Iualtimii Sale lui Franciscu Carolu si cu abdicarea acestuia Maiestatii Sale lui Franciscu Iosif. Déca noi amu dechiará, cumea abdicarea lui Ferdinandu V. din cauza memorantei lipsei de formalitate nu are valóre pentru Ungaria, atunci ne-amu dá in capete deadreptulu cu sanctiunea pragmatica, care tiene respi-ciatu cumea: atatu in Ungaria, catu si in provinciile ereditare domn'a se cuvine totu unui si aceluiasi suveranu dupa unu ordine de clironomia si primogenitura statoritu inadinsu. Eara déoa noi pe temeiulu sanctiunii pragmaticice amu voi se discutam, cumea dupace abdicatiunea pentru lips'a de forma nu aru avea valóre pentru Ungaria, eara in provinciile ereditare nu poate fi altu domitoru, decat acela carele domnesce in Ungaria intru intielesulu sanctiunii pragmaticice, acea abdicatiune nu s'ar potea priimi nici in provinciile ereditare: in acestu casu noi ne-amu dá in capete si ou drepturile nedisputavere ale aceloru provincii si cu intrég'a diplomacia européna carea recunoscuse cu tota solenitatea abdicatiunea lui Ferdinandu V. si n'altiarea la tronu a Maiestatii Sale lui Franciscu Iosif, si cu densulu că cu imperatulu Austriei a incheietu tractate, aliantie si invioeli de pace.

Deci in locu de a ne lasá in discusiuni ingreunatóre de pusetiunea nostra si totusi ne ducatóre la scopu cu privire la nevalórea ab-dicarii si la urmarile sale considerate dupa dreptulu publicu: va fi mai cu scopu, că lips'a de forma ce s'a facutu si mai multu nu se poate desface, se o indeplinim spre binele tieriei asia, precum amu propusu eu in proiectulu meu pe care vi l'amu cititú.

Unii sunt de acea opiniune, cumea dupace regele Ungariei numai prin coronare se face rege legitimu, eara Maiestatea Sa Franciscu Iosifu nu este incoronatu, diet'a nu poate indireptá catra densulu ne-midilociu adresa, din cauza ca nu este rege incoronato. Pe temeiulu necurmantei prace a dreptului publicu ungurescu nu pociu acceptá opiniunea acésta.

(De aici incolo Franc. Deák oită mai multe exemple din istoria Ungariei pe ani trei sute, prin care arata, cumea au mai fo stu casuri, in care de si domnitorii nu apucasera a fi incoronati, totusi tier'a s'a pusu in reportu nemidilociu cu densii prin acea forma de alocu-

tiuni, petituni, informatiuni, care in dilele noastre dupa stilul diplomaticu se numescu adrese; — apoi purcede mai departe asia.) —

(Va urmá.)

Unu circulariu alu comitelui supremu din Alb'a inferiora, si óre ce vreau ómenii nostri cu vorbe dulci si fapte acre?

In 4. Maiu a. c., emise s. comite Georgiu Pogani unu circulariu catra comunele Albei de josu, priu care le provoca la asculatare si subordinare si face pe fruntasii comunelor respundatori, pentru ordine pana la alta organisare a deregatorielor prin congregatiune generale scl.

Nu vomu asta care sú cugetulu, intențiunea scopulu si motivele care indemnara si induplecara pre Dn. comite a ne scrie romanesco chiaru in persóna. — Tóte acestea potu fi bune, sincere, curate si patriotice, dar' noi cei musicati de atatea ori de aierpe, ne tememus si de sioperla „timeo danaos et dona ferentes.“ Amu dis'o acum 12 ani, si debe se o mai dicu, ca pana candu vedu, ca fratii magiari céreca cu tóta ocasiunea a ne areta fratietate si dreptate numai prin frase studiate in adinesu, prin vorbe dulci, prin cuventari maestrite si noi dupa ce ne amu pironitu atentiunea cate una óra la o cuventare, si doue la cate o Gazeta, ne pomenim, cai „de verbis quantum vis, de facto nihil.“

Tóte comitatele din Unguri'a si Transilvani'a afara de alu Albei de josu s'au organisatu, au pertratatu uniunea, au decisu si tramsu adrese la suveranul si la diet'a din Pest'a, dar' nice unulu nu a vrutu se cunoscă pre romani, cá romani, si limb'a loru asemene indreptatista intru tóte cu cea magiara; cu atata mai puçinu i a trecutu vre unuia prin minte a pomeni vre unu cuventu in adresele de care am arestatu mai susu, cá se recunoscă diet'a si suveranul si nationalitatea politica a romanilor; din protiva tóte strigars si prochiamara uniunea si legile din 48; — pentruca uniunea e mórtea Transilvaniei, care tocmai asia incéta de a mai figura in Europa, si se perde de pre facia pamantului cum incéta si se perde Muresiul dupa ce intra in Tis'a; — eara legile din 48 ne dau totu ce amu puté cere si dori cá unguri; noi inse suntemu, vremu si debe se ramanemu romani, — legile din 48 ne dau drepturi mari, dar' vreau ce ne ion viştia natională — Si cum se putu cá facia la facia cu acestea siere se ne scrie asia de frumosu, bine si placutu?

Cu o lingura de miere prindi mai multe musce decatu cu o bute de ocetă“ asia se pote! noi inse numai suntemu musce, séu déca suntemu avemu natura de albine, si Domnulu comite ferinduse si vrendu a incungiura congregatiunea marcală, si a linsti nemultamirea poporului cu o prochiamatiune conceputa in romanesce face cá acelui albinariu ne practicu, care temenduse de aculu albinelor, care nu intiapa numai pre cei ce le supera, mai bine lasa se fuga séu se péra roialu de catu se vre alu aduce pre calea si cu midilócole indatitate in proprietatea sa. Dar' se lasamu asemendarile ele arare ori sunt cu totulu potrivite si adeseori superatorie; au nu svemu noi astadi consiliari si secretari la cancelari'a de curte si la guberniu, astati comiti si mai multi vice-comiti, fóbirei, szolgabirei si mai buni si mai rei prin comitate, acestea sunt fapte, nu vorbe, si cu tóte acestea mai dicem de facto nihil? Asia e de facto nihil, pentru ca nu s'a statoritu nici intr'unu comitatu principiulu dupa care s'au datu si imparititu acestea posturi pentru cei buni, si emolumente pentru cei rei; — bă ce e mai multu s'a calcatu in picioare mai preste totu loculu dreptulu de alegere celu mai scumpa odoru alu vietiei constitutionale, si uniculu midilocu de a conserba si asecura libertatea: nu s'a tienutu nicairi congregatiune marcală asia cum ar' si trebuitu se se tienă preste totu loculu, eara unde se dice ca s'a tienutu si ti aru pare ca in adeveru sa si tienutu, cum e d. e. in comitatulu Albei de susu, numai s'a precipitatu totu lutrulu. — Si óre pentru ce se ferescu DD. comiti supremi de acestea congregatiuni marcali séu generali cá cum se feresc inteleptulu de focu? Noi nu seim, damu inse cu socotela ca pentru aceea, ca vreu se ne mai tienă inca pana voru mai puté in iobagia, nu in iobagia de ale mai face 3 dile in septemana, 12 claci si 3 punti de tortu fara gaina, ciuru séu cernutu si alte asemenea, ci in o iobagia cu multu mai grea si mai ucidatoria, care sta intru acea, cá cate 150 pana la 200,000 suflete de romani, in cate unu comitatu, se purtama jugulu unei limbe, care e representata numai de cate 6—8—10,000 guri unguresci; si mai multu, cá celea 150—200,000 romani se invétia limb'a celor 20—50 de deregatori séu tisturi ai comitatului, carii precum ne arată numitulu circulariu sciu cá si noi de bine vorbi si scrie romanesce; se pote o iobagia mai mare si mai spartitoria decatu asta?

Bine fratilor! asia de curendu a'ti uitatu cele ce le pledati cu atata focu mai eri alta eri, „ca administratiunea e pentru poporu, eara

nu poporulu pentru administratiune?“ cu alte cuvinte, ea comitatulu e domnul si despunatorul si voi carii vreti se'lui administrati sunteti serbitorii lui?

Se ve creáda apoi romanulu, ca voi l'ati iertatu si lasatu de buna voia din iobagia de 3 dile in septemana? Si nu panditi tóta ocasiunea, nu studiatu in totu modulu si nu cercati prin tóte midilócele aini duce ear' acolo de unde l'ati lasatu? Elu nu ve crede si are dreptu se nu ve creáda, pentru ca voi lú despretiuiti, séu celu puçinu ve purtati cu despretiu facia cu elu, atunci caudu vreti se'lui tieneti de parte de consultarile si decisiunile vóstre. — Voi vreti se scie totu romanulu ca diet'a diu Clusiu si din Pest'a l'a scapatu de iobagia de 3 dile*). Ca barbatii cei ilustrii ai vostri cu purtarea loru cea energetică, au storsu din mana cea de feru a imperatului acestea institutiuni mai liberale decatu cele de pana acum, si au deschis uisia la o viétia constitutionale fericitoria, nu numai, ci pretendeti, cá atatu romanulu catu si cele alte 9 natiuni din Austria se ve sia multiamitórie. Si eu dicu ca aveti dreptu la acestea, dar' unde e ocasiune mai buna si mai nimerita de a convinge pre romani despre tóte acestea decatu in congregatiunea generala? Decumva inse ve temeti ca romanii in congregatiunea marcală afara de acestea voru mai audi si altele d. e., ca siacare din ei cu censulu de 8 fr. are asemenea dreptu cu cutare baronu, in congregatiunea marcale si afacerile comitatului, — ca romanii sunt celi mai vechi locitorii ai acestei tieri, si au si celu mai vechiu dreptu istoricu, ca ei sunt adusi aici din Italia si su frati de unu sangre si o natura cu italianii, ca numai atunci a fostu Ungari'a tare si mare candu a fostu unu Mateu Corvinulu feitorul romanului lancu in fruntea si pre tronulu ei si ca cu mórtea aceluia a murit si dreptatea pana in diu'a de astadi, si alte asemene incise, care pote se le aduca inainte, séu se le scape din gura chiaru cate unu oratoriu de ai vostrii; déca dicu ve gerani de asemenea lucruri cu potentia, vreti se le incungurati, si romanii se remana si de aici inainte totu ceea ce au fostu cam de vr'o 430 de ani, ah, atunci e alta verba! atunci debe se ve spunu curatul ca instinctul nui insila la pre romani, candu se temu si o dieu pre facia, ca „ungurii eara vreu se ne faca iobagi, — si acésta o dicu si eu, inse nu dela mine, ci din rostulu lui Napoleonu celu mare, care a disu:

„Ca numai celu ce vre se insiele poporale si se guberne dupa dorint'a sea pote se vrea ale retiené in ignoranta seu nesciuntia †).

(Va urmá.)

Казжъ, ти 17. Мај 1861.

Жърътвата амплиація. (Лнкеиеpe din Нрэл трекватъ.)

Пептръ 23. Мај e дефинитъ терминътъ de конгрегациите централъ а комитатъ. Нои дн прінципію не дъвоітъ, даръ къ тоналитета копвокъреи еї, прівндътъ да сквртълъ тімътъ, пічідекътъ нъ потемъ се фімъ дъвоіцъ, пептръкъ, се квдете опі ші чине, дѣкъ е къ потинътъ ка дн ресимътъ de 9—10 de зілъ dela зіза отъріе фъкъте дн адънанда комісіонеи комітарене din 15. Мај de a ce копвока не 23. ale Ізнеі квргъторие, (Лппотріва къреи рошътъ), че аѣ фостъ де фандъ аѣ контразісъ, даръ дн дешерітъ), дикъ де акътъ съ се фактъ прін жъзъї прочесвалъ не сате конскріереа алергнзілоръ репресентанцъ din партеа кошвадоръ, ші апои ачестія съ се путь дн аша сквртъ тімътъ din локврі де тотъ фенъртате а се пресента, ші дикъ а съ ші прегъті къ спрісорі ші алте де ліпъ спре ачеа.

Скопълъ ші интендіонеа пептръ че о'а фъкътъ ачеста, е пе фандъ таї днведератъ де кътъ язмина сорелъ. Се штие францъ mariapi, къ de-shi воръ ші ажъпце скопълъ, ка романи дн пътъ мапе съ нъ путь дн аша сквртъ тімътъ вени ші фі ре-пресентанцъ да конгрегациите, скопълъ чедъ прімаръ, адекъ фі-кредереа рошъпілоръ, прін асеменеа днтрепріндепі ші авакътърі пічъ о датъ нъшъ о воръ къштіга.

Се дъ къ оокотеъ, къ францъ mariapi din ачестъ комитатъ да конгрегациите маркаль ціпънъдъ акътъ de квръндъ, да каре путь се воръ адъна de прін туть цера, ка ші дн ръндълъ трекватъ воръ съ лакре дн партеа ші фовбреа лоръ din туть пътъріе, ка отържріе ачестъ комітатъ, фіз ачеле ші преждідібсе пептръ алте националітъдъ, се шербесъ пептръ туть цера de дірепдіоне! — Нѣмаі пе аукате Домпілоръ! Фъръ нѣмаі яздіве сине пе сёмъ, къ веді авé de a da сёмъ днaintea трізванілъ опініонеі пъбліче! Sapientibus satis.

Мал този сінчери.

*) Firesce cá se-i impuna prim limb'a magiara iobagia cea de vecchi. — Ref.

†) Il nya, que oelui qui veut tromper les peuples et gouverner à son profit, qui puisse vouloir les retenir dans l'ignorance : Histoire de Napoleon par Alexandre Dumas. Leipzig 1846. Gouvern. de Napoleon Chap. I.

Restaurarea în Tiéra Oltului.

Continuare din Nr. trecutu.

(și corege coluna 2, colona 2, seria 8: „limbă protocolului poate fi — numai română.”)

Аїчі дєпъ deckidepea шедингеі ұпкъ нытай деқіктің се сколь D. Іакав ші ръзіматің пе ләділө үлгірещі ші еғалітатеа де дреп-тэрі чөре дәчереа протоколынші ші ұп літба шаріаръ.

D. вікарів Кіріла рефлектезъ да ачеста, къ елѣ токта рѣзи-
матѣ по егалитатеа de дрептбрї нѣ се пѣте ѧпвои къ дѣчереа
іротоколыі ші ѧп літва mariapъ, пептвъ къ че егалитате de
дрептбрї — зіче ачелаші — ар' фі ачеа, дѣкъ 400 mariapі пре-
iндѣ, ка літва лорѣ токта ѧп ачеа тессрѣ се фіз респектатъ
le офіціосъ, ка ачелорѣ 65,000 рошпн din diotriktsiѣ Фъгъра-
пілі. Апоі трѣгнндѣ атепцізпea ораторызі de маі ѧпainte la
ітѣ комітате арѣтъ, кът фрації mariapі аѣ къ!катѣ егалитатеа de
дрептбрї ѧп пічбре, кіарѣ ші аколо 3nde шайорітатеа локгіторі-
орѣ е ѧп партеа рошпніорѣ, не крестъндѣ пікѣзрѣ пічі літба,
ічі националітатеа лорѣ, ші апоі ֆадъ ка ачестеа пефрептцирі—
зіче — маі пѣте чере аша о minorітате педвсемпать de ма-
iapі респектареа літбеі mariapе de офіціосъ ѧптр'зпѣ градѣ къ
са рошапъ ѧп ачестѣ distrіктѣ?

Апоі I. Romană таі adæзре — къ впѣ протоколѣ десѣ днімба шагіаръ, дн ачёста adæзpare пічі къ ар пѣтё авé пѣтере егаль, къчі неккноскандѣ maiopіtatea aбо!зть ачёста limbъ пз гар пѣтё веріфіка, ші пріп ѣршаре пічі къ о'ар пѣтё консіdeра e протоколѣ сеѣ актѣ облегкторіѣ пептру ачёстъ реаресентацие лістріктва.

Романії — ка впвлѣ — червя дѣчереа протоколылї шї ѣп
омітетълѣ чептраплѣ пышаі ѣп літба романъ, че дѣпъ таі твлѣтъ
лесбатерс съ шї епнічіс de кътре D. къпітаплѣ супр., ѣрѣ франції
нагиарі — аезідї червіціс! — тотѣ протеотаръ.

Десь ачестъ вені да опдинае зілеі Аптребареа: десь комі-
етблъ чептракъ прімеште де баса афачерілоръ сале інстрвкціонеа
іровісоріз сеё ба?

Ajut că să învăță decaterei ceniocice de mai multe ope

D. I. Rotană рефлектēръ, къ de wi реквпштe твлтe спиритe
зпшт дп лециe впгврещтe, дп сгадишл дпсе, дп каре се афъ
зчелea переформатe, шi къчi квпрindд дп sine твлтe спре дп-
ршiнparea шi totala стiрпiре a пацiенi ротане, каре фачe та-
юорiтatea абсолютъ дп ачестъ патрiѣ шi шi дп ачестъ diстrikтъ
пд де пбте прiмi.

Легислативната променя от 1848 г. не е погодена, където ачелдва автономия на територията, която гарантира републиканската правителственост, фърза на края на това е биле първите национални избори.

Аїчі іа I. Romană протоколъ конференціи din Cîibîs ші читеште Dn. Галѣ врео кыдва артіклі de леце din апроб. ші апой дѣлѣ прѣрѣзъ: dѣкъ сэптембэр Dвѣбрѣстъ, фрацилорѣ шагіарѣ, ѿченіе сінчерѣ, къмъ череді дела пої прїшіреа ачесторѣ леци, че сэптина de тѣрте пептрѣ падіоналітатеа пострѣ? La каре респонденте D. Галѣ, къ ачестеа леци саѣ штерсѣ de шылтѣ, фѣръ дпосъ а потѣ, да днггрѣбарае шай департе а арате брео алъ леце, каре апамѣзъ ачештѣ артіклі de леце.

I. Романѣ прописне пріміреа інстркціоннї провіо. Апсе пътai
ка malum necessarium пътъ да алътъ пъпере да кале.

Апои Dn. Стрімбз таі адааце, къ лециде ылгэршті дп dic-
тріктгэл Фъгърашылі ші din ачеаа касъ пз се потѣ апліка, къч
аchestea леци да фоштій гръпічері ротъпі, карі факѣ таіорітате
дп ачестѣ distrіktъ, пічі пъпъ да арзак 1848 пз аѣ фостѣ
дп зсз. —

Ди фінс тоді рошпії — ка волд — с'а॒ декларат් пе-
льпгъ фултгарреа лецілор් дагрещті ші прітіреа істстркцівпей
провісоріе, дисе пътаі ка таішт necesarium пъвъ ла аіть ржп-
дбієль, ші ди ачестѣ фунделесі с'а фъкотѣ de кътръ D. къа. сзи.
ши енспчіацівпea. Magiarї аž фъкотѣ ші ди контра ачестел de-
чісіоні алтѣ протестѣ.

Анон десъ деңгзлереа жөрьштәпчілік прін Dn. көпітепде супер-
дүл мінба романъ с'а тәрекетте да деңгзлереа піләүлорд Філіторілорд
оғінделі.

Требе се шъртърситъкъ във външната обстановка да съдържащъ съществените елементи на този вид съдържание.

Проектъ de лефъ пентръ фънкаре постъ ешиа dela D. Галѣ, ачеста авѣндъ мвainte оставле de лефі, карі леаѣ авѣтъ официалії въ дистриктъ Фънкърашъдъ въ рѣ да а. 1848 де таї доклади къ

100—200 ші ліквідіш ера гата. D. къпітанѣ осп. ера къ ачестѣ проіектѣ діпвоітѣ, ші апоі се преа діпделеце, къ попорълѣ къндѣ аззіа де лефі аша тічі се бъкбра ші ера къ тотълѣ фінседарѣ, дѣкъ зпвлѣ оёш алтълѣ дінтрѣ шетбрїл кошітетълі че консідера ліквідіш къ тълтѣ mal deапропе zice, къ къ лефіле аша тічі пъ вомѣ къпъта пічі зпѣ оғіціалѣ. —

Даръ дпсе се ворбесъ фаптеле, ші апоі се реєстрадъ фіз-
карё копоскъторіз de реладіспіле тімпвлі ші ізвіторіз de дреп-
тате, дікъ ачестеа лефі, афаръ де ачеіа пептрв къп. с. креєстрадъ
шъкардъ дикътва ор ба?

1) Пептрэ къпітапъ спар. ка леъз апталъ 3000 ф., ка бал
де месъ 1000 ф. Сына 4000 ф. в. а. 2) Пептрэ сыв. къпі-
тапълъ 800 ф. 3) Пептрэ потарівлъ прім. 600 ф. 4) Пептрэ
потар. секунд. 500 фр. 5) Пептрэ 12 асесорі къте 400 фр. 6)
Пептрэ 6 жызлі чөркеларі къте 400 фиор., ші аша таі дикою ші
таі пәцінш. —

Ла ачестъ таі adavçemъ ші ачеіа, къ дніптръ кошпетенпі пічі
зпблѣк нѣ есте, ое нѣ фіъ констріпсъ а троі таі nsmal din ачестъ
платъ шісерабілъ, пептръ къ пічі рошъпії пічі mariapі de вічі нѣ
аѣ тошії дніпце.

Ромъвъл с'а॒ декларатъ въвълъ дъзълъ алълъ къ еи нъ съзълъ де
старе а прими постъръ къ лефе де ачестеа, каре ма॑ тълъ ред
декътъ вине ар адъче попорълъ.

Фіндрукъ фрації шаріарі, каре ераѣ кошпетенрі ма по-
сторі, дикъ ераѣ твлії, кари нѣ вреаѣ се прітёскъ, ші рекно-
штёд ші еі, къ пльціле фіксате нѣ съпт амескрате тімпвлі, аша
нѣ о'аѣ пэтгатѣ фаче алецереа ашплоіацілорѣ. —

Аштештъмъ днсce dela енергія ші дпшевчкпеа D. кѣпіанъ супр. emendapea ачестел грешеле фъръ de каре кіаръ ші казса үнепераль, се нг zikъ nepdвtъ, dap' ap фі таре періклітать. —

Акът треквръзъкъ за партеа чеа тай есенциалъ ши тай делкатъ а десватерилоръ.

Dn. вікаріз I. Кірила, дивъ че а арътатѣ къ актѣ ар'ї фи да локальнѣ сеъ, ка компітетлѣ чептраъ се iee la desbatere літва о-фічіосъ а distrіктлѣ, пропозе: къ консіderъндѣ пріпчівілѣ та-юритъдї, каре дивъ тотѣ лейцѣ констітуціонале есте іеце пеатіа-циверъ, къ адекъ фіindѣ дн ачестѣ distrіктѣ да 70,000 локзіторѣ, din каре de авіа 1—2 din 70 de пърдї овд перомъні ші тодї чеімалдї рошъні, koncidevъндѣ таі дикодо, къ ачестѣ distrіктѣ ка ієрісдікціоне автопомъ аре тогдѣ дрептвлѣ de а'ші алеце літва фічіосъ, пе каре о воіеште ші къ дн ачестѣ прівідъ distrік-твлѣ пз вагътъ пічі о іеце, чі фаче пътai фртребвінцаре din дрептвлѣ автопомії сале челѣ таі пріпчівалѣ, пе каре nimenst i есте ертатѣ алѣ кълка дн пічбре, съ се прітёокъ de літва о-фічіосъ а distrіктлѣ дн тотѣ ацендееле сале сінггрѣ літва ро-таиъ, речтнъндѣ фіѣкърѣ mariapѣ ші сасѣ дрептвлѣ indibidvalѣ de awi da опіче рягаре да офічіолатѣ да літва матерпъ ші фіindѣ de алѣ парте ші офічіалї даторї a da да ачестеа ресолюціоні дн літва лорѣ.

D. Іакаб рефлектезъ, къ дециле запгурешті пз къпоскѣ лішба ротапъ де оғічіось, ші пічі downiaлві пз о поғе къпоще, то-тші фп interestвл въчіл се ғовоіеште, ка Іыргъ лішба ротапъ се фіь ші чеа mariapъ де оғічіось.

Дн. Стрімб зіче, къ літба таігаръ нз се ноте прімі пічі льпгъ чеа ротанъ de оїчібсъ, фiindѣкъ фоштії гръпічері ротънъ, карі факѣ таіорітате дн ачестѣ дістріктѣ пъпъ ла 1851 дн тімпѣ de 91 de anї дн тіте афачеріде лорд нз ав азтѣ алъ літба de кътѣ не чеа ротанъ ші цертанъ, чеа таігаръ пічі одатъ нз а фостѣ рекламскѣтъ — поутрѣ еї — de оїчібсъ.

D. Галъ възъндѣ къ пътѣ резви къ лішба тагиаръ de офи-
чіосъ съвѣ пічі о kondiціоне, пропъпе, къ дѣкъ пъ се рекъпъште
лішба тагиаръ лъпгъ чеа ротанъ de офи-чіосъ, съ се рекъпъште
челъ пъцинѣ дрептвадѣ indibidvald mi alѣ атплоіаціорѣ тагиарѣ,
каре ворѣ фі аплікаці ла ачестѣ офи-чіолатѣ а репорта ші скріе до
аккрорѣ къратѣ офи-чіосе пътмай дц лішба тагиаръ.

D. Кодрѣ реопанде, къ атплоіаці тагиарѣ пъ потѣ авѣ атѣ
лішбѣ офи-чіосъ декътѣ пътмай пе чеа a diotrikтвлї, адекъ пе чеа
ротанъ, пептвакъ аплекъндѣсе твлї атплоіаці тагиарѣ, офи-чіалї
ротънї ар' пътѣ венї ла стареа de транслаторѣ а рефераделорѣ
офи-чіаліорѣ тагиарѣ, пріп каре с'ар' перде карактервлѣ офи-чіоси-
тънї лішбѣ ротънѣ.

Деңпъ о дикъсізне ділфокатъ възъндѣ фрациї mariap!, къ пә
есте пічі о скъпаре, се дівоіеште Dn. Галѣ рекъпоскъндѣ літба
романъ de сінгэръ оғічібсъ, ла каре квіпте 'ші dedѣ nыmaI de-
кътѣ тъна др птъ D. I. Кірила ші I. Романъ.

Акът сокотеашъ, къ *Іаковъ* е оте по калеа пъчий, къ ажто-
ръвлѣ *Левъ* *Димитровъ* фінитъ, пре къндѣ еатъ къ, къндѣ воирътъ се
скріетъ *Дивоіель* да протоколъ, тоці *шагиарії* — афаръ *de Dn.*
Галъ ші *Іакавъ* с'аѣ *Фькътъ* певъзчі. Ачестъ възвадъ *Dn.* Галъ
вени *Дп* конфесіоне ші *Лъндѣ* пёна съші скріе *Дпозши* *Дивоіела*
Дп протоколъ, с'а *авѣтътъ* дела *Дивоіела* *авѣтъ*, скріиндѣ о кон-
дініоне кале поцъ о пакърътъ пріі. ка адектъ *жъдекътърії* се

^{*)} La noi fratii magiari san dedatu, la orice adunare a veni de acasa cu ovăzurile în buzdunarini.

п вів реопонсавіл, дектѣтъ пътвоі сінгірѣ лії Dzeб, къ дзюѣ каре леци воїскѣ ое devidѣ фп офіціалѣ лорѣ.

Се веде ка Dn. Галѣ а adasch ачестъ кондіціоне пътвоі ка съші погъ ретраце кввтблѣ datѣ възъндѣ къ компаціоналі съ л'ад пъръсітѣ.

Денъ о диксіоне диктаторатъ de mai тълте бре възъндѣ, къ пічі пе калеа пъчі п пътвоі вені ла вреши реовітатѣ шпагіторі, тоці ромъні ка възъндѣ вѣ червѣтѣ, къ воїскѣ сінгірѣ пътвоі літба романъ а о реквізите de офіціосъ, каре de кътъ D. къшітанѣ сп. апоі саѣ ші епвічіатѣ de сінгірѣ офіціосъ.

(Va urmă)

УНГАРИЯ. Пънъ фп 23. Maiз диктъ totѣ mai цинѣ десватеріле пептѣ адресъ къндѣ лънгъ, къндѣ песте челе претінсе de Deakъ. Гр. Andraши диктъ плаѣ пептѣ totѣ che претінде Deak ші zice, къ дѣкъ Biena п ва да атъта, атвпчі Унгарія речіпе пе лънгъ претенсіоніле сале.

Бар. Вай вені фп Песта, фпсъ „Mag. Op.“ зіче, къ а тректѣ ла тошіа са.

Дела Кроація се респіндеckѣ пріп жхрп. шагіаре штірѣ, къ фп Караштадѣ се фъкврѣ демвстръчпі пептѣ впіреа къ Унгарія; еаръ сервіл лакрѣ la Biena пептѣ de а'ші стбрче дрептврѣ. — Протестблѣ кроаціорѣ фп контра ъпгастърілорѣ дрептврілорѣ тілітатрілорѣ de a фі реопресентація ла діетѣ, фпсъфлѣ фпгріжіре.

— Сенатѣл імперіалѣ фп ва редчіпе деоватеріле, фпсъ п ве гръзвеште пънъ къндѣ п ве борѣ кітма ші чеи din цвріле коропеіл въгаре, ші акзі ачеста се коче. —

Франца тръшісе възъ пътвоі таре de коръбіл ла Cipia, опре а редчіпе артата, пе къндѣ дела Петерсбургѣ скріе Горчакофф кътъ Kiseleff ла Наріс аша: Трачтѣ лакреа амінте а репрессантцілорѣ кавінетелорѣ ла періквлѣ, че єсъ din деспітареа траселорѣ din Cipia. Ноi ресніпетѣ реопонсавілітатеа пептѣ ea, але къреі ѣртърі леамѣ превъзглѣ ші авіатѣ. Еаръші епъ, къ Ресія се апопінѣ de Франца фп касса оріенталь.

Отерѣ Паша dede о прокътъчпіе кътъ інспіропенії din Боснія ші Ерцеговіна, ка съ дічните дела дъштънї, къ елѣ фп фропте de 40,000 condamї ва пъші пептѣ opdine. фп Белградѣ фп прімітѣ біне de кътъ серві, de вnde тарсъ ла локалѣ командаі Мостарѣ. —

Ла Італіа реосъ касса Венецие пе сченъ. Унѣ діпітатѣ Течіо дескрісе фп кашерѣ сферіндеle венециапілорѣ ші къ еі п вреаѣ domпreа Азетріе. Кавврѣ ші камера фп твдцѣ пептѣ фппроспітареа сферіндеlopѣ Венецие.

Деспре емігранції магіарі се скріе фп „Koln. Z.“, къ Коштѣ фпсъші ар фі порвпчітѣ партітѣ сале, ка съ се альтзре лънгъ Deakъ фп касса падіонеі; еаръ фадъ къ італіеніл ле діпітѣ ачештіа, къ п'ад піче о інфліппѣ фптре al ovi. —

Ла Нолоніа аѣ діпітатѣ демвстръчпіе ші о піттаре палів а ліатѣ терепвлѣ лорѣ. —

НОВІСІМѢ. Деітациї роштнї din Песта с'ад апопіатѣ ка totѣлѣ фп касса падіональ ші къ тоці цинѣ а фі пеапъратъ тревіппѣ de възъ конгресѣ падіональ къ скопѣ de а'ші пітѣ форшѣлорѣ роштнї dopindеле сале. — Ap' фі фп адеверѣ о фртѣсъ консекціпѣ а сімдіміттелорѣ лорѣ, къндѣ фп сепсълѣ ачеста ле амѣ азzi інтерпелъчпіе фпквпнате къ anlaсse. Діпітациї поштре ворѣ авѣ чеа mai віневенітѣ окасіоне а'ші добеди сімдіміттеле, че ле пітрескѣ пептѣ падіонеі, къндѣ ва вені ла тапетѣ касса падіональцілорѣ ші а впіонеі; чеа че о ворѣ ші фаче п ве мандатарі al падіонеі, чи пътвоі ка фіl al ачестеia din девотамѣтѣ кътъ ea. Апоі конгресълѣ падіональ фп ва імпіні місіонеа са, фадъ ші къ впіонеа ші къ леци din 48, op къ модіфікареа §§§-лорѣ din ea.

Токма прітімѣ штіреа, къ се лакрѣ ші пептѣ deckide-pea dietei Apdealblѣ фп Biena ші пептѣ о фпвоіре къ Унгарія, фп каре касъ гр. Апопі тарсъ ла Biena, ші b. Вай ла Песта.

Брашовѣ, 28. Maiз. Пептѣ твдцѣ інтересаі фпштіоп-дезъ D. Пшкапіз din Biena, къ формалареа апнідате de Dca ші амънате din касса скімбѣріл сістемеі, с'ад фпчерѣтѣ а се ті-пірѣ. Літба фп офіціоі о'a ecnedatѣ.

D. Dr. de medіcіnѣ Ferdinandѣ Отробапѣ, фпндѣ ешіе пріп жхрпале, къ ар фі denzmitѣ de medіkѣ фп скімбѣріл съквескѣ, віне а фпкредінда пе квпосквїї съ, къ елѣ п ве пъръсі пічіде-кѣтѣ Брашовѣ, чи 'ші ва контінга пракса ка ші пънъ азм.

Токма пе соци ші о штіре фортѣ трістъ, къ харпікълѣ по-струѣ бърбатѣ Nikolai N e шe шe перчепторѣ, се афѣтѣ оторітѣ пріп пшкѣтърѣ арпікатѣ фп апѣ сіпѣтѣ възъ подѣ фптре Belgradѣ ші Mреш-Порто, легатѣ къ Fbnia de шtна фрептъ. Учітъорілѣ се препнєе а фі фостѣ къръшьлѣ пеквпоскѣтѣ къ каре къльторіе. фп Nr. віторія mai черквоматандіалмінте ші деспре фптор-тъптареі. —

Escriere de concursu.

Pentru postulu de invetiatoriu la scola normala romana de ritu greco-orientale in Santu-Miclausiu mare, cu care sunt impreunate, pe lunga unu salariu anualu de 336 fr. v. a. si cortelu naturalu, urmatorele emolumente:

- a) 50 metrete de grau curatu.
- b) 25 „ „ mestecatu ori porumbu.
- c) 100 punti de sare.
- d) 50 punti de luminari.
- e) 2 $\frac{1}{4}$ jugere pamentu de semanatu, si
- f) 7 $\frac{1}{2}$ stangini de lemnus de focu.

Competitorii ce voliescu a ocupa postulu acesta au de a'si aster. de petituiile proovediute cu documentele necesarii la subscrissa deregatoria orasiana pana la 21. Iulie 1861.

Comuna S. Miclausiu mare
in 2./14. Maiu 1861.
1—3

Insciiintiarea de Prenumeratiune la **Gazet'a Transsilvaniei** s i F o i a pentru Minte, Inima si Literatura ne Семестръ II. 1861.

Пептѣ Семестр. II. се дескіде препнітеръчпіе totѣ къ кондіціоніле de mai nainte (везі фп фроптеа Газетеі); фпсъ фпндѣ сінгірѣ пътвоі тімбрѣлѣ пе сізі споселе жхрпалблѣ къ 1456 fr. m. a. пе апѣ. Ne афѣтѣлѣ сілії а провока пе totѣ падіональ-тълѣ, ка се віневоіескѣ а'ші да конкврслѣ съѣ да тіжлочіреа de препнітеранѣ din тітѣ пърділе, ка съ пе афѣтѣлѣ фп старе фърѣлѣ кареа предвлѣ а рееші, ка се mai dѣтѣ жхрпалблѣ тъкарѣ de 2 opѣ пе септѣмѣрѣ ші de c'ap пітѣ ші фп форматѣ mai таре. Fondѣлѣ ва пітѣ сіплїні арпікѣтре ачеста тімбралѣ, ка ші кав-ціппѣа пътвоі, дѣкъ ворѣ mai еши ла opdinea жертфіторілорѣ падіоналѣ ші азмї, днпъ експозицілорѣ тарпінітошілорѣ бърбадї фпч-пъторѣ.

Домпілорѣ! Въ mai рѣгъмѣ, ка съ віневоідѣ а ші гръбі къ тръ-штіереа препнітеръчпіе фпніпте de finea семестрълѣ, къчі пе віторія п вомѣ пітѣ пітѣ сіпѣтѣ тіпарія къ пічі възъ експозицілѣ mai твдлѣ, дектѣтѣ пе кътѣ ва фі еосітѣ препнітеръчпіе да 1. Іллѣ, ші чеи че се ворѣ фптърѣлѣ къ препнітерареа, п ворѣ пітѣ авѣ пътреі ешигѣ фпніпте de че се ва фі препнітератѣ. Репе-цишѣ, къ амѣ допіри а търѣ форматѣлѣ Газетеі, фпсъ теченіації поштре чеи лівералѣ ші пітѣрнічі, фпкъ п ве с'ад ресолвітѣ се іе сіпѣтѣ сквтѣлѣ съѣ ші фп mai dea пропе конеідеръчпіе імпортанда търітей жхрпалістічей падіонале азмї, къндѣ пітѣлѣ лъпта чеа ферпітре пептѣ відца падіональ; — чеи mai зелоші п'ад тіжлочѣ de а'ші фпквпнї dopinda інімѣ; ші тотѣші ші твдцїмѣа ачестора пітѣ фаче твдлѣ, пе кътѣ ші фаче.—Deчї се рѣдікѣтѣ къ тоці пріп спріжиніреа жхрпалістічей ші стіма падіонеі; — ші ачеста фіе zicѣ la totѣ озфлетѣлѣ романѣ; еаръ din партеа редакціонеі пітѣці фі сеікѣрї, къ ea трыеште пътвоі пептѣ віпеле піблікѣ, стіма ші фпълдарае падіонеі сале.

Е дреросѣ, къ франці de престе Карпаці пе конкврѣ la o спріжиніре mai кълдѣрѣ а жхрпалістічей пісгре, каре фпніпте къ вр'о 6 anl се прелѣтѣа ші фп спечіалблѣ лорѣ інтереоѣ, ші каре фп рестріштеа лъптеа ар тарітѣ а фі спріжінітѣ de тоці къ кълдѣрѣ mai рекомендѣвілѣ ші mai neindiferentѣ. —

Ла ѣртѣ п ве ліпомѣ а пе еспріме сіпчера пісгрѣ рекзп-штіоппѣ кътъ тоці спріжінітѣ фпілорѣ ачестора, твдцїшіндѣлѣ фп пітеле падіонеі, къ пріа зело слѣлѣ DDcale конкврѣ атѣтѣ тарітѣлѣ, кътѣ ші спрітѣлѣ ші аѣ арѣтатѣ възъ девотамѣтѣ а-тѣтѣ de пробатѣ пептѣ фпніптареа ферічіреі, лъптипареа спіпіонеі ші апърареа інтереселорѣ, а стіма ші а онореі фпілорѣ el. —

Rедакціонеа.